

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd Deus fortissimè perfectos à malo retrahat. Cap. xxviiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Num. 20. suffecerat. Mox verò astitit propra & benigna castigatio: & ipsi suæ infidelitatis sententiam audiunt. Quia non credidistis mihi, vt sanctificaretis me corâ filijs Israël, non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis.] Ecce sententiam, quæ profectò non fuit comminatio, sed irremissibilis eorum punitio.

Num. 20. Paulò enim post dixit Dominus Moysi: Pergat Aaron ad populos suos, non enim intrabit terram, quam dedi filijs Israël, eo quòd incredulus fuerit ori meo ad aquas contradictionis, & mortuus est in montis supercilio.] Et postea Moysi, visa terra sibi promissa, loquutus est Dominus: Vidisti eam oculis tuis, & non transibis ad illam. Mortuusque est ibi, scilicet in mòre Nebo Moyses seruus Domini.] Fuit sanè istorum duorum perfectorum propra castigatio, ne iterum incredulitate peccarent; & benigna, quia temporalis, ne in perpetuum suo dilecto carerent. At quòd peccatum Samuelis nobis explicatum est? Certè nullum, quia non tam grauitè, ac duo præfati deliquit. Sed mundissimi Dei oculi aliquid in eo repererunt, licèt leue, quòd (vt Augustinus ait) contradictione populorum castigaret. Ille quippe iustus, qui annis quadraginta Israeliticam plebem sapientissimè rexir, & sanctissimè gubernauit, quo tempore in maiori pretio habendus esset, à subditis, quos æquissimus iudex rexerat, quos fidelissimus Pater amauerat, iniuriòsè reiectus est. Constitue, inquit, nobis regem, qui iudicet nos, sicut & vniuersæ habent nationes.] Ac si dixissent: Nolumus te amplius regnare super nos, elige nobis alium meliorem, cui libenter pareamus. Vltus est itaque Dominus in adinventiones, siue in minùs ordinatas affectiones perfectorum istorum, tum vt illos ab iteratione peccatorum abduceret (quòd magna fuit misericordia) tum vt iam admissa castigaret. Nec deest nobis alius perfectus in diuinis literis, quem his tribus prædictis superaddamus. Est autem ille ipse, qui eorum mentionem fecit, nempe sanctus Dauid. Is quippe, cum arrogantia, & inani gloria ductus, populum numerasset, statim propria conscientia (quam in sanctis diximus esse tenerrimam) multatus est. Procumbensque ad pedes Domini ait: Peccavi valde in hoc facto; sed precor Domine, vt transferas iniquitatem serui tui, quia stultè egi nimis.] Vide primam huius peccati vltionem à propria conscientia decretam. Sed statim alia, & quidem grauis à Domino inflicta subsequitur. Nam Dauidi optio datur, vt eligat, num malit septem annis suum regnum fame confici, an tribus mensibus suos aduersarios fugere, an tribus diebus pestilentia fatigari. Retrahit ergo Dominus à malis viros perfectos, castigatione defectuum suorum benigna, atque præcipiti; benigna, quoniam eos amat, & ideo eos mitissimè, id est temporaliter, ferit; & celeri, quoniam pro eorum puritate diligentissimè zelat. Si Dominus quidem peccatores puniat, & nequaquam in suis peccatis diu manere permittat, magnam erga illos misericordiam exercet. Vnde in libro Machabæorum legimus: Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere, sed statim vltiones adhibere, magni beneficij est indicium.] Quantò maior erit hæc misericordia erga iustos, & præcipuè erga viros perfectos, quorum partas diuitias hac ratione custodit, & ne amittant, quòd multis laboribus compararunt, prouidentissima increpatione, & opportuna vltione procurat: Si enim maius beneficium est, diuitè & nobilem, quàm pauperem, & infimam sortis hominem à graui infamia liberare: cum latius quoque erit donum, virum sanctum, si deficiat, quàm peccatorè percutere, & à peccato, & con digna peccati retributione dimouere.

A Hoc autem magnum beneficium, quo Deus viros perfectos, ne amplius cadant, citissima reprehensione, & punitio castigat, non solum in sanctos veteris testamenti contulit, sed sapissimè perfectis nouæ legis attribuit. Qui enim cum viris spiritalibus, & suam puritatem cupientibus conuersatus est, non ignorabit, quanto ipsi pro leuissimis imperfectionibus cruciatu mentis angantur, quantis lacrymis, & singultibus eas desceant, quanta sui ipsorum humilitate, & deiectione emendent, & quantis corporis asperitatibus, & afflictionibus puniant. Non quia putent eas letales aut graues esse, qui homines sunt sapientissimi, sed quia magnam ingratitude purant, pro singularibus beneficijs acceptis imperfectiones offerre, & tantum Dei erga ipsos amorem tepore, & obliuione persoluerè. Hæc quidem non solum satisfactiones iustorum pro delictis suis, sed & dona, & reprehensiones Dei sunt, qui ipsi tamquam administris, & certè fidelissimis vtiuntur, vt in ipsosmet leues culpas vindicet, & non aliena, sed ipsorum manu castiget. Nõne in familijs religiosus est consuetudine receptum, vt prælatu subditum delinquentem ipsius delinquentis manu puniat, & ei vt ieiunet, vel vt seipsum flagellet, vel humi sedens comedat, vel aliquid simile sustinendum præcipiat? Ita Dominus, qui cum perfectis, quasi cum dilectis filiis agit, eorum errata non aliena, sed propria ipsorum manu punit, dum eos ad compunctionem, & lacrymas, & ad opera satisfactionis mouet.

B Hinc Thomas sanctissimus Cantuariensis Archiepiscopus, cum Henrico Angelorum Regi, in quibusdam Ecclesiasticæ libertati contrariis assensum verbo tenuis, bonaque intentione præbisset, tanta indignatione in seipsum efferebatur, vt se à ministerio sacri altaris suspenderet, donec Alexander tertius Pontifex maximus, eum humiliter abstinentem viuifico ministerio restituerit. Hinc beatus Martinus Turonensis Episcopus, cum communiori hæreticorum Episcoporum se miscuisset, vt quosdam viros nobiles à more illis imminente liberaret, & Maximum Imperatorem, qui in eos capitis sententiam tulerat, aliqua ratione placaret, statim pœnitentia ductus indoluit, & velut alter Petrus, inde se proripuit, vnde sibi occasio delinquendi prouenerat. Eum etiam Angelus à Domino missus vehementer increpuit. Merito, dixit, Martine compungeris, sed aliter exire nequisti: repara virtutem, resume constantiam, ne iam non periculum gloriæ, sed salutis incurras. Hanc increpationem alia pœna subsequitur, nam energumenos, quibus antea incredibili facilitate medebatur, post istam communionem, quam non spiritu, sed necessitate compulsus admisit, tardius & gratia minore curabat, ipso attestante se propter communionis illius malum, detrimentum sentire virtutis. Hinc alius quidam Anachoreta, cum à culice morsus nonnulla indignatione illum digito interemisset, tanta indignationis huius pœna tactus est, vt seipsum nudum in sterquilinum culicibus cooperitum abiecerit, nudusque ibi, & immobilis manserit, quousque culices penè omnes eius carnes exederint. Redeamus nunc ad supra dicta, & tantisper philosophemur. Numquid in Israelitico populo non erant impurissimi homines, & perditissimi, qui grauius quàm Moyses & Aaron Deum ipsorum ductorem offenderant? quare amicos pro errato, primo aspectu non graui, ita punit, & crimina iniquorum dissimulat? Numquid inter iudices, & gubernatores populorum, non fuerunt alij, qui Samuelem in minimis tantum errantem, peccatis vincerent, & grauissimè delinquentes malitia superarent? quare istum populi

August.
in *Pf. 98.*

1. Reg. 8.

2. Reg.
24.

2. Mach.
6.

Suri. To.
6. in vita.

Sulpitius
in vita.

Isaia 1.

Apo. 22.

Psal. 36.

Bern. ser. 2. in Psal. Qui habitant.

Prov. 14.

Rom. 8.

Mat. 5.

Bern. ser. 8. in Cant.

puli contradictione, & despectione mulctat, & nequaquam in hac vita illorum, qui diligunt munera, sequuntur retributiones, flagitia castigat? Numquid non fuerunt in Ecclesia Archiepiscopi, qui magis obediunt regibus, quam Deo, & vt illorum impia iussa capefferent, diuinis legibus renunciant? Nonne fuerunt in Christi congregatione prelati, qui non solum communioni se hereticorum miscuerunt, sed & in haereses impiissimas sunt prolapsi? Nonne fuerunt in coetu fidelium homines, qui non sanguinem calicum, sed sanguinem hominum profuderunt, & innocentes huius lucis vsura priuarunt? Quare Deus istos statim poenitentia, & dolore non tangit, & vt, qui nocent, noceant adhuc; & qui in sordibus sunt, sordescant adhuc, in suis peccatis quasi in volutabro luti iacere permittit? Viros autem perfectos, qui aut solum in minimis cadunt, aut si in aliquo non minimo praefirmitate cadunt, statim reprehendit, & vestigio punit, & sine mora temporali molestia castigat? Id quidem facit Dominus, quia illos contemnit, istos maxime facit, quia illos auersatur, istos diligit: quia illos, nisi respiciant, aeternis ignibus est puniendus; istos vero, quos temporaliter punit, aeterna mercede est praemiaturus. Id quidem facit, vt propea increpatione, & celeri ultione, quod sibi ingratum est, statim in illis adurat, & a similibus malis amoueatur. Cum ceciderit iustus, inquit Sanctus David, non colliditur, quia Dominus supponit manum suam. Impius colliditur, quia Dominus iustissime iratus manum benignae correctionis non ponit, & ideo quasi dilaceratus iniquitati adhaeret, & in peccato persistit. Iustus vero non colliditur, quoniam mollissima manu diuinæ increpationis susceptus, mox in pristinum statum erigitur. Homines, ait Bernardus, aliquando cadere necesse est, dum in hoc saeculo detinentur, sed alij colliduntur, alij non, quia Dominus supponit manum suam. Sed quomodo eos discernere poterimus, vt segregemus iuxta Domini exemplum agnos ab haedibus, iustos ab iniustus? Nam & iustus seipies in die cadit. Verum hoc interest inter eorum casus, quod iustus suscipitur à Domino: ideoque resurgit fortior: iniustus autem cum ceciderit, non adiciet ultra vt resurgat: imò vero aut in pudorem noxium, aut in impudentiam cadit. Aut enim excusat, quod fecit, & hic est pudor adducens peccatum: aut fit ei frons meretricis, & iam nec Deum timet, nec hominem reueretur, sed praedicat peccatum suum sicut Sodoma. Iustus vero supra manum Domini cadit, & miro quodam modo etiam ipsum ei peccatum in iustitiam cooperatur. Scimus enim quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Nonne cooperatur nobis ille casus in bonum, vnde & humiliores efficitur, & cautiore? Nonne Dominus cadentem illum suscipit, qui ab humilitate suscipitur? Hac itaque ratione misericors Deus, viros perfectos à peccatis auocat, dum scilicet illos, aut increpat, aut punit, aut saltem postquam ceciderint, ne iterum cadant, efficaci admonitione custodit. Cui par est nos obedire, si nolimus tantae misericordiae contraire. Ad quod Saluator nos hortatur dicens: Esto consentiens aduersario tuo, dum es in via cum illo. Quis enim est hic aduersarius, nisi ipse Dominus? se aduersarium vocans, quod aduersetur carnalibus desiderijs nostris, vt idem Bernardus annotauit, dum dicit: Hi errant corde. Huic aduersario peccatorum nostrorum, sed fidelissimo amico nostro consentiamus, dum nos arguit, dum nos flagello à peccatis abducit, vt quotidie, si non omnimodam puritatem, quae caelesti regno referuatur, saltem maiorem in dies puritatem acquiramus.

Ita quidem Dominus perfectos, si aliquando ceciderint, à peccato retrahit, sed antequam cadant, alio modo, & certe mirabili peccatis abducit. Nam eorum mentibus clarissimam cognitionem peccatorum, & tentationum, & periculorum spiritualium immittit, vt videntes praecipitium, fugiant, & se ab omni lapsu submoueant. Qui tepide & segniter Domino famulantur, saepe graua peccata non esse graua, sed leuia putant, leuia quasi nullius momenti despiciunt, & se illis inquinari non verentur, decipulas daemorum, scilicet tentationes, ignorant, & inter labedi pericula, securi dormiunt, & sine vlla formidine, aut vana praesumptione pleni, aut nulla eorum cognitione percussis lati in ea se coniciunt. At perfecti, & viri spirituales, qui diligenter suae salutis cōsulunt, à Domino edocti, peccata graua, eminens se ostentantia, nimis exhorrent, imperfectiones leues, quas grande tepiditatis malum animae afferre sciunt, valde timent: tentationes etiam sub virtutis specie insurgentes callent, pericula etiam minima, aut inquietudinis, aut foeditatis aduertunt, & ab iis, quae suae puritati aduersa cognoscunt, sollicitudine se diligenti custodiunt. Peccata profecto graua sicut mortem horrent, quia non speculatione tantum, sed sapida quadam, & efficacissima notione ea esse mortem animae vident, & horribiliorem morte corporis esse pendunt. Ista enim mors, ait Gregorius, in qua caro separatur ab anima, vmbra illius mortis est, in qua anima separatur à Deo. Et ex timore, quo corpus mortis vmbra timet, quanto timore anima mortis veritatem, id est, graue peccatum, timere debeat, addiscit. Leuia peccata, & imperfectiones fugiunt, quia experimento norunt, quod feruorem charitatis extinguunt. Quare, vt inquit Isidorus, peccata, quae incipientibus leuia sunt, perfectis viris graua reputantur, non quia ipsi, vt praefati sumus, graua aestiment, sed quia graue tepiditatis malum ex leuibibus peccatis exortum pertimescunt. Tentationes etiam speciem boni praeferentes abiciunt, quia sub esca, statim diaboli hamum introspiciunt. Non ignorant quod plerumque plus periculi est in insidiatore occulto, vt dixit Leo Papa, quam in hoste manifesto, quare & hosti manifesto tentati, & insidiatori in obscuro sagittas mittenti, se prudenter opponunt. A periculis tandem se subtrahunt. Sciunt enim, quoniam qui amat periculum, in illo peribit. Et docente humilitate se infirmos, & fragiles reputant, & vt fragiles nullo modo temere se periculis committunt, sed ab illis seipos abscondunt. Vniuersa haec, magna rerum, & occasionum cognitio à Deo sanctis concessa perficit, & dum verum malum scilicet peccatum, detegit, ab eo grauius fugiendum esse decernit. Hac perfecti illustrati cognoscunt cuncta terrena, & ipsam temporalem vitam non esse cum animi puritate conferendam, & vt hanc custodiant terrenam substantiam, commoda, honores, dignitates profundunt, & corporis salutem, & vitam ipsam periculo exponunt. In quo sane prudentissimi sunt, quoniam imitatores Dei in hoc se exhibent, qui interdum, si necesse sit, omne caducum in nobis percutit, vt quod aeternum est, sanct. Optimè namque Bernardus ait: Haec nimirum commendata à Christo, & Christianis omnibus imitanda serpentis prudentia est, vt caput solum, toto (si necesse fuerit) exposito corpore tueatur. Haec vera Philosophia, hoc consilium sapientis, vt omni custodia seruetur cor, quia ex ipso vita procedit. Haec denique gratia, & misericordia Dei in seruos eius, & respectus in electos illius, vt eorum quidem sinistram velut dissimulans, dexteram semper studiosus protektor assistat. Hinc est, quod de

Greg. 11.
mor. c. 10.Isidor. lib.
2. de sum.
bono. c. 10.Leo ser. 9.
Quadr.

Ecl. 3.

Bern. ser.
7. in Psal.
Qui habitant.
Prov. 4.

sciplo

Psal. 117. scipio Propheta testatur: Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commoueat.] Numquid non & illius manum dexteram, & solam eam dexteram putas tenuisse, cuius totam in facultatem pariter, & in carnem, licere passus est, quicquid liberè visum est inimico: Verum tamen animam, inquit, eius serua.] Vinā mihi semper à dextris sis Iesu bone, utinā semper teneas manum dexteram meam. Scio enim, & certus sum, quoniam nulla nocebit aduersitas, si nulla dominetur iniquitas. Tondeatur interim, & tundatur sinistrum latus, pulserit iniuriis, vellicetur opprobriis: libens illud expono, dum à te custodiar, dummodo sis ipse protectio mea super manum dexteram meam:] Hæc huius perfecti sententia, hæc eius petitio est, non tamen solius, sed omnium perfectorum, qui sapientissima cognitione nobilitati, quod summis conatibus fugiendum est, fugiunt, & minora mala, nempe temporalia tolerant, ut in maiora, scilicet in mentis mala non incurrant.

At cognitio mali ad fugiendum malum non sufficit, quia sæpè malum cognoscimus, & quoniam illud aut vitale, aut delectabile apprehendimus, hæc falsa boni specie decepti non vitamus. Datur itaque perfectis à Domino robur, & fortitudo, qua, quid malum iudicant, prudenter vitant, & procul à seipsum amandant. Si enim illum Deus iuuat, ut inquit Ambrosius, quem videt tota virtute contendere, quomodo non iuuabit viros perfectos, ut malis abstineant, quos videt (se donante) omni conatu pro virtute contendere, & gratiæ sibi datæ cooperari?] Ipse quidem eos firmat, eos roborat, eos omne peccatum fugientes suscipit, & ut infantulos in gremio suæ protectionis abscondit, ne in peccatum offendant, & quod valde timent, illis eueniat. Impulsus, ait sanctus David, euersus sum, ut caderem, & Dominus suscepit me. Impellit me Diabolus, dum sub prætextu virtutis noxia suadet, & Dominus suscipit me, robur ad resistendum donans, quo diabolum fugo, & longè à me ipso profugio. Scriptum est enim: Resistite diabolo, & fugiet à vobis.] Impellit me mundus, qui in maligno positus, dum honores & dignitates offert, suos amicos euerit; at Dominus suscipit me, cuius virtute protectus iniquam amicitiam dissoluo, ne in Dei inimicitiam incurram. Nam quicumque voluerit amicus esse sæculi huius, inimicus Dei constituitur.] Impellit me caro, dum malè dulcia, & amarè suauia proponit. At Dominus me non derelinquit, ut carnem proterens, & me ipsum conculcans, præclarissimum victoris nomen obtineam. Nam melior est qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.]

Ambrosius
in 1. ad
Cor. 7.

Psal. 117.

Iacob. 4.

Iacob. 4.

Prou. 26.

Psal. 90.

Si Dominus me roborat, ut hostes meos, ad peccata impellentes vincam, & ipsa peccata commissa deleat, & à committendis me liberem, dicam illi non solum doctor meus es tu; sed & susceptor meus es tu, & refugium meum, Deus meus. sperabo in eum.] Susceptor quidem meus, quoniam sollicitissimam mei curam gerit, & refugium meum, quoniam me protectione sua peccatis eripit, in quo se, & Deum, & creatorem ostendit. Solus enim Deus potens est figmentum liberi arbitrii sine eius læsione, à peccatis auellere, & creaturam de se in malum labentem à malo liberare. Triplici ergo ratione Dominus perfectos suos à peccatis auocat. Primò, docendo eos peccatorum scditatem, & eorum malitiam, ut ea se inquinati timeant; & summam bonitatem, ut erga illa charitatis feruorem amittere pertimescant. Secundò, roborando illos, ut animæ hostibus resistant, & nulla fallaci boni specie decepti iter virtutis deserant. Tertio, si aliquando ceciderint, eos statim repreh-

endo & castigando, ut cita reprehensio vercundiam & timorem ingerat, ac propterea castigatio ab iteratione peccatorum auertrat. Hæc beneficia sapientissimè accipiunt, hæc dona in se vident; quorum consideratione in amore & feruore quotidie crescunt, & ad maiorem Dei vniõnem aspirant, à quo solo se liberari comperiunt. Dicitque quisque eorum sibi ipsi illud Davidis; Conuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.] Ne inquam, anima mea auertaris à requie tua, qui Deus est, sed magis in illū intellectu & affectu conuertere, quia ipse est fons omnium bonorum, qui omnia bona quæ habes, reddidit tibi: Ipse est, qui animam meam eripuit à morte grauis peccati; quo pacto enim potest anima immortalis mori, nisi quia illa, quæ secundum naturam perseuerat, per peccatum à Deo vera vita se separat? Ipse etiam est, qui pedes affectuum meorum eripuit à multiplici leuium peccatorum lapsu. Quod si non ab omni profusus lapsu exempti sumus, quia infirmitas carnis id non sustinet, veniet tamen tempus immortalitatis, in quo ab omni lapsu liberabit. Tunc autem (ut ait Augustinus) eximet oculos nostros à lacrymis, quia tunc nullus erit lapsus ambulantium pedum, quando infirmæ carnis nullū erit lubricum.] Vinam magna puritate, & vitæ sanctitate viuamus, quia in præmium illius hunc felicissimum statum, à quo omnino peccatum abest, aliquando tandem possidebimus.

Psal. 114.

Aug. ibid.

Quod Deus suauissimè perfectos à tribulationibus liberat.

CAPVT XXIX.

ONNIHIL adhuc superest, quod de proposito simili solis, & prouidentia dicamus, in quo aliud perfectorum bonum, & aliud erga illos Dei beneficium elucet. Illud autem est, quod sicut sol corpora sibi subiecta, luce, & calore, malis maioribus & minoribus liberat; ita suauissima prouidentia Dei à sanctis, & dilectis suis, non tantum maiora mala, verum minora quoque depellit. Sol quidem, dum in rebus corruptioni obnoxius, vitæ, & salutis est causa, maiora mala mortis, & infirmitatis submouet, quæ consueverunt terrigenis afferre perniciem: & dum est calor, & claritatis origo, minora pellit mala frigoris, ac tenebrarum, quæ & corpus eneruant, & rerum pulcherrimarum aspectu, & admiratione nos priuant. Sic diuina prouidentia sole largior, & in nos omni re creata profusior, nequaquam sanctos suos solis maioribus malis, sed etiam minoribus liberat, ut ex ea vniuersa bona tam maiora quam minora percipiant. Maiora mala voco peccata, quæ Deo displicent, rationi rectæ contradicunt, & animæ, selectiori parti hominis nocent: minora verò mala appello tribulationes & molestias huius vitæ, quæ nec Deo, in nobis nostrum spirituale emolumentum quærenti iniuriam sunt, neque eas pati rationi rectæ est contrarium, & licet corpus affligant, nobis tamen patienter sustentibus minimè offiunt. Liberat ergo Dominus viros perfectos à maioribus, & veris malis, quia eos (ut præfati sumus) diligentissimè à peccatis retrahit: liberat etiam à malis minoribus, qui ab illis suauissimè tribulationes & molestias auerit. Idque sanctus David manifestè declarat, cum viro iusto dicit: Non accedet ad te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Loquitur apertè cum viro

Psal. 90.

iusto,